

Η ΙΣΧΥΣ ΚΑΙ Η ΕΙΔΩΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ (του Γιάννη Ζήση)

Η ισχύς επιδιώκεται τόσο για την «επίτευξη της διάρκειάς της», όσο και ως πεδίο επιβεβαίωσης των θέσεων και ικανοποίησης των αρεσκειών, μια από τις οποίες είναι η ίδια η εξουσία.

Πρωταρχική αρέσκεια είναι η αρέσκεια της διάρκειας. Η αρέσκεια της διάρκειας, όμως, είναι βαθιά συνδεδεμένη τόσο με τα πρότυπα που έχουμε, όσο και με την ταυτότητά μας. *Η ισχύς κατ' ουσίαν είναι, σε έναν βαθμό, μια ειδωλοποίηση του Είναι και μέσα από αυτή επιδιώκεται η αίσθηση ύπαρξης σε συνάρτηση με τη διάσταση, καθώς η ζωή διασυνδέει την ύπαρξη με τη διάσταση, τον χώρο και τον χρόνο, με την αισθητότητα και τη συνείδηση μέσα σε αυτήν. Έτσι, προκύπτει μια ακόμη μετάθεση της διάρκειας και της ισχύος που λειτουργεί ως εσωτερική διαμεσολάβηση και εντύπωση για τη δόξα και υπό τη δόξα. Έτσι λειτουργεί, παραδείγματος χάριν, το όνομα ως είδωλο διάρκειας, ως φορέας μνήμης, δόξας και επιρροής.*

Η ισχύς επιδιώκεται τόσο για την «επίτευξη της διάρκειάς της», όσο και ως πεδίο επιβεβαίωσης των θέσεων και ικανοποίησης των αρεσκειών, μια από τις οποίες είναι η ίδια η εξουσία. Πρωταρχική αρέσκεια είναι η αρέσκεια της διάρκειας. Η αρέσκεια της διάρκειας, όμως, είναι βαθιά συνδεδεμένη τόσο με τα πρότυπα που έχουμε, όσο και με την ταυτότητά μας. *Η ισχύς κατ' ουσίαν είναι, σε έναν βαθμό, μια ειδωλοποίηση του Είναι και μέσα από αυτή επιδιώκεται η αίσθηση ύπαρξης σε συνάρτηση με τη διάσταση, καθώς η ζωή διασυνδέει την ύπαρξη με τη διάσταση, τον χώρο και τον χρόνο, με την αισθητότητα και τη συνείδηση μέσα σε αυτήν. Έτσι, προκύπτει μια ακόμη μετάθεση της διάρκειας και της ισχύος που λειτουργεί ως εσωτερική διαμεσολάβηση και εντύπωση για τη δόξα και υπό τη δόξα. Έτσι λειτουργεί, παραδείγματος χάριν, το όνομα ως είδωλο διάρκειας, ως φορέας μνήμης, δόξας και επιρροής.*

Μπορεί, βέβαια, να υπάρξει και η πρωτογενής εντύπωση της δόξας του Είναι, αλλά αυτό αφορά την πνευματική εμπειρία, που αντιστρέφει την αίσθηση της ιδεολογικής καθήλωσης της ζωής και της ύπαρξης. Αυτή η παράμετρος ενός ανώτερου διαλείμματος βιωματικής απαντά και στους ανθρώπους της δράσης, της ισχύος και της οργάνωσης και όχι μόνο στους ανθρώπους της θρησκείας, της φιλοσοφίας, της τέχνης και της επιστήμης. Ορισμένες τέτοιες περιπτώσεις ήταν ο Κομφούκιος, ο Ασόκα, ο Άκμπαρ και ο Κρόμγουελ.

Το ζητούμενο είναι το κατά πόσο αυτή η παράμετρος παραμένει διευκρινισμένη, σαφής και ενεργή, χωρίς να ενσωματώνεται σε υλιστικά ή θεατρικά είδωλα διάρκειας. Από αυτό το σημείο της έμπνευσης ορμάται η αμυντική και η αβλαβής μαθητεία των ατομικών πολεμικών τεχνών, όπως αυτή των Σαμουράι με το μυθικό Τάια, το ξίφος του «άδειου χεριού». Από εδώ, αναπτύσσεται η δυναμική «της ισχύος και της νίκης χωρίς μάχη και χωρίς ήττα» που τη συναντάμε στην Ταοϊστική και Ζενιστική αντίληψη της αντιδικίας ή του παιγνίου. Είναι αυτό που λέει ο ποιητής Ουώλτ Ουίτμαν ως «επίδραση μέσω παρουσίας» και όχι μέσω δράσης.

Αυτή η δυναμική της ισχύος συνδέεται τρόπον τινά με τη μεταφορά της δύναμης και της ενέργειας στο επίπεδο των εννοιών και του λόγου. Αναδεικνύεται ως αποσύνδεση της ισχύος από τη σωματικότητα. Οι «φιλοσοφικές» ή οι πολεμικές τέχνες αποκαλύπτουν ότι είναι πλάνη η ισχύς ή η δύναμη διά της αδρής σωματικής μάζας. Αντίθετα, αναδεικνύεται η ισχύς ως τέχνη αρμονίας της φύσης στην αμεσότητα σχέσης πνεύματος και ύλης.

Από εκεί εμπνέεται η αφθονία στο απόθεμα της επινοητικότητας, από εκεί εκλύεται σαν δομή διάχυσης η αλγοριθμική επικράτηση, που είναι ο πρώτος κανόνας και νόμος της θεωρίας ισχύος. Κατ' ουσίαν, όλα τα όντα και όλα τα φαινόμενα στον κόσμο μας είναι φαινόμενα ενέργειας και δυνάμεως-ισχύος. Το ζήτημα είναι κατά πόσο μπορούμε να αποσυνδέσουμε την ισχύ από την ανάδυση, ή

την έμφαση, της ύλης στην έκφραση και να την κάνουμε έκφραση του πνεύματος.

Η δύναμη μας δίδεται από αιτιότητα, από νομοτέλεια. Αυτή είναι η βάση του έργου και της ισχύος, και αυτή τη νομοτέλεια πρέπει να τη δούμε και στο επίπεδο του πνεύματος.

Πνευματική συνέργεια και ισχύς

Η ισχύς ξεδιπλώνεται στρατηγικά σε μια τριαδική δυναμική ή μόχλευση:

1. στη δυναμική της σκέψης·
2. στη δυναμική της τεχνολογίας·
3. στη δυναμική της ποσοτικοποιημένης συσχέτισης.

Θα μπορούσε όμως να εκφραστεί και ως δυαδική δυναμική:

1. ως σκέψη και
2. ως τεχνολογία και μηχανική ισχύς.

Βλέπουμε, επίσης, ουσιαστικά τη δυναμική της μη προβλεπόμενης γραμμικά ισχύος. Τέτοια μορφή ισχύος προκύπτει μέσα από την πλάγια σκέψη και τη συμπερασματική ικανότητα, πέραν των ορίων μιας τυπικής συνεπαγωγής. Ένα δείγμα τέτοιου είδους συσχετισμού ισχύος σε μια καθαρά σωματοποιημένη δυναμική –όπως η δυναμική του πυγμάχου και της πυγμαχικής αναμέτρησης– αναδεικνύει το πόσο πραγματικά αποσυνδεδεμένη είναι, σε επίπεδο επινόησης και ποικιλίας μορφών, η ισχύς έναντι του σώματος.

Χτυπητό παράδειγμα αυτής της περίπτωσης ήταν το κεντρικό σημείο της στρατηγικής του του Μοχάμεντ Άλι απέναντι στον πρωταθλητή Τζωρτζ Φόρμαν σε αγώνα τελικού πυγμαχίας το 1974. Πέραν του επαρκούς ποσοτικά συσχετισμού δυνάμεως, το κλειδί βρισκόταν στην εκτίμηση ότι ο Φόρμαν δεν μπορούσε να επιτύχει νίκη μετά από κάποιο αριθμό γύρων αγώνα. Και γι' αυτό,

ακριβώς, σύμφωνα με τον Άλι, προσπαθούσε να οδηγήσει τους αντιπάλους του σε νοκ άουτ πριν από αυτό το όριο γύρων. Ο συλλογισμός και το συμπέρασμα του Μοχάμεντ Άλι ήταν τελείως ασυνήθιστο. Το ασυνήθιστο και ριψοκίνδυνο συμπέρασμα ήταν ότι ο Φόρμαν δεν μπορούσε να νικήσει μετά από ένα ορισμένο χρονικό σημείο. Συνεπώς, η στρατηγική του ήταν αυτή της επαρκούς άμυνας μέχρι τον τελευταίο γύρο επιθετικής επάρκειας του αντίπαλου και, κατόπιν, η δική του επίθεση. Και πράγματι έτσι πέτυχε!

Αυτό είναι ένα δείγμα της «πλάγιας σκέψης». Είναι κάτι αντίστοιχο με την αποσύνδεση της συνείδησης του πολεμιστή των πολεμικών τεχνών, που επιτρέπει την ελευθερία και που αναδεικνύει τον πλουραλισμό και την αφθονία τεχνικής και κίνησης. Είναι κάτι που το συναντάμε στις πολεμικές τέχνες της Άπω Ανατολής, εμπνευσμένες από μια αποσύνδεση της συνείδησης, με μια επίτευξη ενός βαθύτερου ελέγχου και μιας πληρέστερης έκφρασης της εσωτερικής ελευθερίας και αρμονίας στο σώμα. Αυτό μας επιτρέπει να κατανοήσουμε καλύτερα ότι, ακόμη και στο πεδίο της ισχύος, της δράσης και της πράξης, αλλά και στο πεδίο της οργάνωσης, είναι σημαντική η νοητική και ακόμη περισσότερο η πνευματική συνέργεια. Ενώ αυτή η όψη των πραγμάτων μας φαίνεται η πιο άχρηστη, στην πραγματικότητα είναι η πιο χρήσιμη, είναι ο ακρογωνιαίος λίθος. Και αυτή ακριβώς η δυναμική και η ικανότητα απαιτείται στις πιο οριακές και ασύμμετρες φάσεις στρατηγικής και ισχύος και, γενικότερα, στην αντιμετώπιση πολλών προβλημάτων. Είναι σαν να αντιστρέφουμε τη χρήση του νόμου Pareto. [1]

Η δυναμική ισορροπία μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού συστήματος

Αν υποθέσουμε την **αλγοριθμική επικράτηση** που συνιστά μια δυναμική –σε χρόνο και πεδίο– ο βασικός όρος, κατόπιν, είναι **η υπέρβαση και η γονιμοποίηση των εσωτερικών αντιθέσεων** ή πολικοτήτων του συστήματος, ενός οργανισμού, μιας οργάνωσης ή ενός σώματος ισχύος. Αυτό τελικά επιτυγχάνεται με αξιοποίηση –και αυτό είναι το τρίτο βήμα– μιας **δυναμικής ισορροπίας,**

μιας ομοιοστατικής ρύθμισης και μιας εξομοιωτικής και προσομοιωτικής προσέγγισης και εναρμόνισης μεταξύ του **εσωτερικού και του εξωτερικού συστήματος**.

Τούτο προϋποθέτει την ύπαρξη και τη **λειτουργία προτύπων**, όπως και μέσων, δυνάμεων και **μεθόδων υλοποίησης προτύπων**.

Συχνά, στα πρότυπα σχέσεων που έχουμε διαμορφώσει, υπάρχει μια **δυναμική ιζηματικής αυτονόμησής** τους, κάτι σαν πλέγματα του υποσυνειδήτου, είτε σαν οργανικές νευρώσεις. Το εποικοδόμημα που δημιουργούμε, η ίδια η δόξα μας και η ισχύς μας, μπορεί να μας παραπλανήσουν. Εδώ, ακριβώς, έγκειται η **ψυχολογική κατοπτρικότητα**, που έχουμε προαναφέρει, και λειτουργεί με βάση τον μηχανισμό που απαιτεί – για να απελευθερωθούμε από αυτήν – μια πολύ ισχυρή και ικανή εσωτερική παρατήρηση και αποσύνδεση. Απαιτεί την ελευθερία και την αποσύνδεση από την «παράσταση», τη θωράκιση και το συνειρμικό δεδομένο. Σε αυτό έγκειται η σωματική υπεροχή των πολεμικών τεχνών, ελάχιστης ισχύος ή αποσυνδεδεμένης ισχύος, όπως χρησιμοποιούνται, εμπνευσμένα, για παράδειγμα, από τον Ταοϊσμό και τον Ζενισμό. Αντίστοιχη λογική – φιλειρηνική ή αφοπλιστική αποσυμπλεγματοποίηση του σώματος – εκφράζεται και από την Τερέζ Μπερτερά.

Είναι οι τεχνικές πληθωρικής μόχλευσης της ισχύος του αντιπάλου. Συχνά, υπάρχει ένα αδύνατο σημείο στο οποίο έγκειται τελικά και η κατάρρευση των ισχυρών, αλλά και της άνεσης της δικής μας. Ένα σημείο που καταλήγει να λειτουργεί ως εμμονή, ως υπόλειμμα, ως ίζημα ή ως κάτι που μας διακατέχει ή ως θωράκιση, κατά τον Βίλχελμ Ράιχ. Η ρίζα του μπορεί να βρίσκεται στο αιτιατό της ίδιας της ισχύος του, γι' αυτό και ο «ψιθυριστής» στους Ρωμαϊκούς θριάμβους υποδείκνυε τη μεταβλητότητα της δυνάμεως και της τύχης, για να τονίσει τη σημασία της εγρήγορσης και την αίσθηση αναλογίας, σύμφωνα με την οποία πάντα υπάρχει κάτι που είναι ισχυρότερο. Το «τελικό ισχυρότερο» – από την σκοπιά του Ρουσσώ – είναι το καλό, γιατί αυτός που τα κάνει όλα δεν μπορεί παρά να θέλει το καλό. Το κακό προκύπτει από την ελλειμματικότητα, γι' αυτό και η

νηφαλιότητα έχει , τελικά, μεγαλύτερο εποπτικό στρατηγικό εύρος. Όπως λέει χαρακτηριστικά για τη σχέση καλού και παντοδυναμίας: «Το απόλυτα καλό Όν, καθώς είναι αμετάκλητα παντοδύναμο, πρέπει να είναι επίσης απόλυτα δίκαιο, αλλιώς θα αντέφασκε προς τον εαυτό του. Διότι η αγάπη της τάξης που το παράγει αποκαλείται καλοσύνη, και η αγάπη της τάξης που το συντηρεί αποκαλείται δικαιοσύνη».[2] Πλησιάζουμε, τέλος, στα **δύο πιο κρίσιμα** –θα έλεγε κανείς– **σημεία της ισχύος** που ξαναφέρνουν στο προσκήνιο την ανάγκη:

α. της παραδοξότητας και

β. της επανεκκίνησης για μάθηση, για ανάδραση και ενθαλπία.

Το τελευταίο σημείο που αναφέρουμε επίσης αναδεικνύει τη **διαλεκτική της παραδοξότητας**. Είναι το θερμικό σήμα της πληθικότητας ή της μαζικότητας και της ποσότητας της ισχύος. Μπορεί να λειτουργήσει εντροπικά ή ως διαρκής επιδείνωση. Η χρήση της ισχύος μπορεί να προκαλέσει αντίπαλη θερμική αντίδραση και πληθική συγκέντρωση, όπως ακριβώς συνέβη στους Ναπολέοντειους Πολέμους, στη μάχη της Λειψίας και του Βατερλό, ή όπως συνέβη στη μάχη των Καταλανικών πεδίων μεταξύ του Αέτιου και του Αττίλα.

Και στις δυο περιπτώσεις υπήρξε μαζική συσπείρωση των αντιπάλων απέναντι στην προκλητικότητα και την απειλητικότητα της ισχύος του Ναπολέοντα και του Αττίλα και κατέληξε στην ήττα τους· κατά σύμπτωση, γι' αυτό, οι μάχες στα Καταλανικά πεδία και της Λειψίας ονομάσθηκαν «μάχες των εθνών». Πάνω σε αυτό τον κανόνα βασίζεται η αναγκαιότητα αντιμετώπισης του αντιπάλου σε συνθήκες διάσπασης της δυνάμεώς του.

Η ισχύς είναι θέμα πόρων όπου πρέπει να υπολογίζεται το δυνατό, το διαθέσιμο, το χρησιμοποιούμενο, το αποδιδόμενο και το ανανεούμενο. Η ισχύς, επίσης, είναι θέμα ιδιοτυπίας και ποιότητας, κινητικότητας και, συνεπώς, επάρκειας διάχυσης του αυτοσχεδιασμού και του προγράμματος. Η ισχύς είναι, ακόμα, ολική και κλαδική, αφορά τη συστημική συνάρθρωση, είναι

αναπαραγωγική και δικτυακή, είναι αντιληπτική ή διακριτική (που σημαίνει αντίληψη του περιβάλλοντος) και κωδικοποιητική, υπό την έννοια της δυναμικής πληροφορίας και του ελέγχου της κυκλοφορίας της.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της δυναμικής της διάσπασης και της έκλυσής της έχουμε από τις επιτεύξεις της τεχνολογίας, σε τρία επίπεδα:

1. στο πεδίο του ατόμου και των ισχυρών σωματιδίων, όπου και πάλι ξεδιπλώνεται η δυναμική μεθοδολογικά.
2. στο πεδίο επίσης των γονιδίων και στο βιοχημικό οπλοστάσιο της ζωής.
3. στο πεδίο της πληροφορίας και της επικοινωνίας.

Επίλογος Ωστόσο, πίσω από όλη τη δυναμική που ξεδιπλώνει τη διπολικότητα της ενέργειας και της πληροφορίας στην κίνηση και στις σχέσεις, στη σύνθεση υπό όποιες δυναμικές, σε οποιονδήποτε τομέα ή φάσμα, τομεακές όπως στην οικονομία, στην πολιτική, τη θρησκεία την εκπαίδευση και αλλού, το κρίσιμο θέμα είναι να μετατοπίσουμε τα ζητήματα από τα συστήματα ανταγωνιστικής ισχύος σε ζητήματα συνεργασίας και βιωσιμότητας. Είναι, εξίσου, αναγκαίο να μετατοπίσουμε την αίσθηση και την αντίληψη της δόξας, το πεδίο της δόξας. Για παράδειγμα, **η αγάπη έχει, πολλές φορές, υπερβεί την νίκη ως δόξα** και αυτό το έχει αναδείξει η τέχνη και η ζωή. Έχει σταθεί μπροστά στον θάνατο με περισσότερη γενναιότητα, τιμιότητα και ευθύτητα από ότι η ισχύς. Χρειαζόμαστε, λοιπόν, μια άλλη κουλτούρα και έναν άλλο πολιτισμό ισχύος, διακυβέρνησης και θέλησης, πλήρως αποσυνδεδεμένο από τον φόβο και λειτουργικά απελευθερωτικό.

Η ομορφιά, η αλήθεια και το αγαθό είναι επίσης όψεις δυνάμεως και εδώ είναι που βρίσκονται και οι επιλογές μας. Η ηθική είναι δύναμη· και δεν έχει δύναμη μόνο η ανηθικότητα, όπως λέει ο Νίτσε. Η ανηθικότητα και το κακό έχουν «κοντά ποδάρια».

Το πέρασμα από τον περσοναλισμό της ισχύος στην ισχύ των ιδιοτήτων με μια θεμελιώδη πνευματική ελευθερία –εκφρασμένη ως θέληση για το καλό– είναι η δόξα του ανθρώπου. Υπό αυτή την έννοια, η δύναμη δεν θα τον τυφλώνει, αλλά θα λειτουργεί ως ζωτικότητα έκφρασης –νοητικής, θυμικής, ενεργητικής και σωματικής κινητικής– των ιδιοτήτων μέσα στους αρμούς ή στους ρυθμιστικούς κόμβους της οργανικότητας ή του σώματος για λόγους αυτοσυντήρησης· θα λειτουργεί ως την έμπνευση, αναδεικνύοντας την ομαδικότητα και την εσωτερικότητα, σε συνθετική και απελευθερωτική ισορροπία.

Στην πραγματικότητα, μπορούμε να αναγνωρίσουμε ότι η νίκη αυτή καθ'εαυτήν –και όχι μόνο ως μια διαμεσότητα σε μια διαμάχη, σε μια σύγκρουση, σε έναν πόλεμο– είναι ήττα. Είναι ήττα του εαυτού μας, από την οποία πρέπει να απελευθερωθούμε.

Τα γεγονότα ή, άλλως, το γίνεσθαι δεν πρέπει να δηλώνεται στη συνείδησή μας ως σημαντικότερο από το Είναι. Η εσωτερική μας μάχη και διάκριση είναι πιο σημαντική και ισχύει το ότι «*Τι γαρ ωφελείται ο άνθρωπος, εάν τον κόσμον όλον κερδήση, την δε ψυχήν αυτού ζημιωθή;*» [3] Είναι μια πλήρης αντιστροφή από το παραδοσιακό φαινόμενο της αυταρχικής, αλαζονικής μικρόνοιας που επιβιώνει με την ισχύ της αναισθητικής θωράκισης και της συγκαταβατικής έξης, που, αργά ή γρήγορα, πάντα καταπίπτει. Η νέα κουλτούρα ισχύος απαιτεί μια βιωματική αρμονική εσωτερικότητα, συνεργατικότητα και σύνθεση. Χρειαζόμαστε έναν νέο πολιτισμό, μια νέα δύναμη που να μας απελευθερώσει από τις ατέλειες της δύναμης. *Οι ατέλειες της δύναμης δεν είναι η έλλειψη ισχύος, αλλά η ίδια η δύναμη ως μονοδιάστατη έκφραση της ύπαρξης.*

Το ζητούμενό μας είναι η σύνθεση και η εναρμόνιση της δύναμης με όλες τις υπόλοιπες όψεις του Είναι και της Ζωής.

Η δημιουργία είναι μια νίκη. Η δημιουργία της ομορφιάς και η ομορφιά της ζωής είναι μια νίκη. Η αγάπη είναι μεγάλη νίκη, είναι ο θρίαμβος του Είναι.

Εν τέλει η Ηθική Δύναμη και η Νηφάλια Παρουσία, επέκεινα και του όποιου ηρωισμού των θερμοπυλών ή των Σαμουράι και του ψυχισμού στο όποιο «Αν» του Κίπλιγκ είναι καθοριστική «μοναδική ισχύς». Οι Ακρίτες του πνεύματος είναι πολύ περισσότερο σημαντικές παρουσίες, δηλώσεις του ανθρώπου και του πνεύματος απ' ό,τι είναι οι Ακρίτες των συνόρων και των όποιων διαχωριστικών διαφορών.

Αναφορές: [1] [Η Αρχή του Pareto](#), στο ευρύτερο πλαίσιο της, υποστηρίζει ότι 80% των αποτελεσμάτων προκύπτουν από 20% των μέσων ή αιτίων. Με άλλα λόγια, ο Κανόνας 80/20 σημαίνει ότι, σε κάθε κατάσταση, λίγοι παράγοντες (20%) είναι ζωτικοί και πολλοί (80%) είναι επουσιώδεις, asxetos.gr. [2] Ρουσσώ, Ζαν – Ζακ, “Αιμίλιος”, εκδόσεις Πλέθρον, σελ. 110. [3] Κατά Μάρκον, κεφ.8, 36.

Το παρόν κείμενο αποτελεί μέρος του δοκιμίου: “Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ Η ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ”.

Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας

Ημερομηνία πρώτης δημοσίευσης: 10/11/2010